

Het politieke landschap met 3 assen, welke groepen vinden waar onderdak bij de huidige partijen of juist niet, moet er een nieuwe richting komen, bv. voor millennials? Wat ontbreekt in het huidige politieke aanbod.

Het politieke post-corona landschap

Door Ir. L. Sala (luciussala@gmail.com) Oct 2020

De economische gevolgen van de corona-pandemie en in ons land de onrustbarende tweede golf met bijna complete lockdown krijgen veel aandacht; Is de politieke wel op het juiste spoor, wie is verantwoordelijk voor de foute inschattingen, wat komt er na de crisis, welke sectoren zijn het zwaarst getroffen. Veel vragen, weinig antwoorden, veel persconferenties en besluiten per edict, maar de burger (en het parlement) staan buitenspel. Dat geeft onrust, burgerlijke ongehoorzaamheid en misschien erger, verzet of revolutie.

Wereldwijd is de grote vraag hoe gaan we deze aanslag op het neo-liberale globalisme gaan verwerken, welke rol spelen de grootmachten daarbij? Economen en sociologen werpen zich op dit soort vragen, veel interessanter is echter hoe de politieke verhoudingen zich ontwikkelen, hoe gaan mensen stemmen, welke partijen zijn voor wie interessant, wie ontberen vooralsnog een politiek huis. Dat geldt zeker voor de millennials, die relatief nieuw zijn in het politieke landschap, maar bij wie zoeken de slachtoffers, de werklozen, de ontevredenen steun. Welke partij steunen ze, of komen er nieuwe partijen op? De menselijke maat is zoek, subsidiariteit (toch één van de kernpunten van het Europese beleid) opgeofferd aan centralistische en bijna fascistische dictaten, de top beslist, inspraak of alternatieven genegeerd, fouten niet toegegeven, verantwoordelijkheid ontkend voor b.v. het verbieden van Hydroxychloroquine, alternatieve behandelmethodes, het dramatisch foute gebruik van beademingsmachines, te weinig aandacht voor weerbaarheid, gut biome en vitamines, etc. Het beleid rammelt en niemand doet er echt wat aan, wat gepruttel van kleine partijen maar daar luister de coalitie niet naar en PvdA en Groen Links doen lekker mee want die willen in een volgend kabinet!

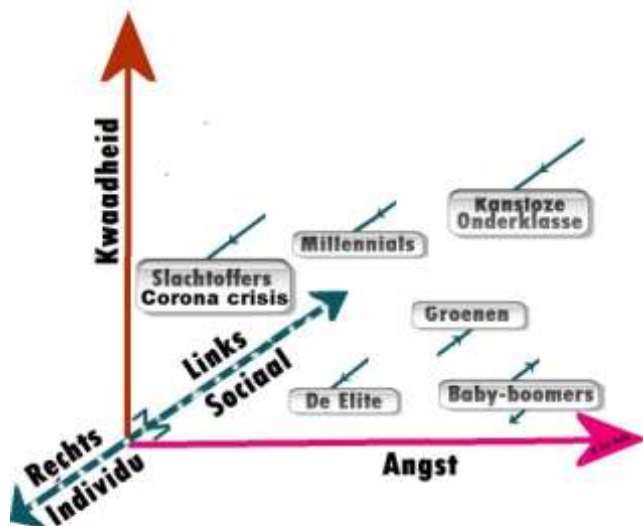
De oude links-rechts indeling werkt hier ook niet meer goed, maar wat dan wel? Politieke stellingname is vooral een emotionele kwestie, we stemmen met onze onderbuik, niet erg rationeel. Ook economische feiten worden vertaald naar emotionele reacties, naar sentimenten als angst en kwaadheid, teleurstelling, (wan-)hoop, vluchtgedrag en vaak identificatie met leiders of idealen. Daarbij spelen de feiten net erg mee, zeker in een tijd van fake nieuws en social media is de waarheid een kwestie van interpretatie en helaas manipulatie. Wie het hardst roept of de meest overtuigende woordvoerder heeft pakt de winst, en heeft het dan weer 4 jaar of zo voor het zeggen,

Politiek draait dus om emoties, die we ons bewust worden als gevoelens, en daar onder liggen de basis reacties op externe prikkels, dus fight, flight en freeze. Dat heeft vooral te maken met de bijniere, met adrenaline en dergelijke. Kwaadheid en angst zijn de meest duidelijke drijfveren, blokkeren kan uit angst of uit wanhoop.

Een gesimplificeerde indeling van een politiek spectrum zou dus kunnen zijn of mensen uit kwaadheid of angst hun politieke keuze maken. Daar past ook wel wanhoop bij, maar wanhopige mensen stemmen meestal niet. Daarnaast speelt de instelling mee, is men sociaal of individualistisch ingesteld, het oude links-rechts dat niet helemaal uit beeld is. Er zijn veel meer variabelen, zoals of men toekomstgericht is, in het heden leeft of het verleden, of dat men nog geloofd in democratie of juist niet meer gaat stemmen, maar dat maakt het erg ingewikkeld.

Het grafisch weer geven van drie dimensies is niet makkelijk, hieronder een poging om dat in beeld te brengen. Niet alle kiezersgroepen zijn aangegeven, alleen zij die op dit moment geen duidelijke plek hebben. Het gaat namelijk niet om de mensen die traditioneel toch al vast zitten in hun keuze, maar om de zwevende kiezers, de swing votes. Dat is vaak niet zo'n grote groep, maar bij de verkiezing van Trump in 2016 bleek hen specifiek te bewerken erg effectief, zoals naar voren kwam in het zogenaamde Cambridge Analytica schandaal. Wat ontbreekt in het plaatje zijn de zogenaamde cultural creatives, een soort label dat men op de meer intellectuele en creatieve middenklasse probeert te plakken, maar weinig houvast biedt.

De derde dimensie, de sociale/individuele as wordt per groep aangegeven als een pijltje naar voren of naar achteren, om de oriëntatie aan te geven. Het gaat om generalisaties, er zullen best kanslozen zijn die wel sociaal denken en stemmen, maar de meerderheid komt vanuit een combinatie van angst en kwaadheid toch vooral op voor het eigen belang, het ego, het individuele winstdenken.

De verschillende groepen zijn het jachtterrein voor de politieke machtsstrevers, in de VS maakt het tweepartijensysteem dat heel duidelijk, zowel Biden als Trump zullen proberen de kanslozen in te palmen, met al dan niet loze

beloftes en gemanipuleerde informatie. De millennials, op het eerste gezicht een heel andere groep, blijkt dan in dit plaatje qua emoties dichtbij die kanslozen te liggen, dus daar zal veel aandacht voor komen.

In de Nederlandse situatie is er meer keus, maar eigenlijk is geen van de huidige partijen echt gericht op bijvoorbeeld de millennials. Er zijn wel jonge politici die hen zouden kunnen aanspreken, maar die missen het charisma, een partij als D66 heeft te veel een grachtengordel image. De kanslozen vinden wel een plek bij Wilders of de SP, de baby boomers stemden vrij traditioneel, maar zijn door de Corona-crisis en de onvermijdelijke pensioenkortingen misschien wel zo geschrokken, dat ze ook op zoek zijn naar een andere partij. De slachtoffers, zij die door de crisis direct zijn geraakt door verlies van mensen of bestaansmiddelen (zoals veel ZZP-ers en de Horeca en vermaaksector) zullen zich mogelijk afkeren van de VVD en ook op zoek gaan naar een partij die hen steunt, maar niet al te sociaal is, Groen Links is iets te soft.

Mijn conclusie is eigenlijk, dat het aantal politiek zoekenden enorm zal toenemen naarmate de Corona crisis in de tweede golf, overigens te verwachten na de zomerse versoepeling, om zich heen

grijpt en een vaccin pas in 2021 beschikbaar zal zijn. Men zal deels (de vrijheidslievenden) beseffen dat de heldenverering van Rutte en het RIVM eerder de waan van de dag dan echte prestaties van de heren waardeerde. Het angstzaaien en de daaruit voortvloeiende behoefte aan duidelijkheid, discipline, structuur spreekt de andere groep aan, de polarisatie tussen veilig en vrij groeit.

Maar er zijn de feiten. Mondkapjes gaan de tweede golf niet indammen, daarvoor zijn er te veel brandhaarden en besmette personen, iedereen met een lage immuniteit (conditie/weerstand) loopt een serieus risico, maar onderzoek naar waarom mensen dan soms wel immuun zijn komt er niet.

Er komt na een tijdje lockdown enorme kritiek los op de manier hoe men de economie heeft opgeofferd ten bate van de zwakkeren, de baby boomers en de oorlogsgeneratie, ten koste van de jongeren en hun toekomst. Faillissementen alom, huisprijzen onder druk, winkelpanden niet meer te verkopen, horecapanden vrijwel waardeloos. De pensioenen gaan omlaag, belastingen omhoog, men zal roepen om het aanpakken van de multinationals, de bonussen, om beperking van de zekerheden van de ambtenaren, om beperken van de vluchtelingenstroom (iedere vluchteling kost de staat en dus de burger uiteindelijk minstens een miljoen euro) en om nationalistisch beleid, anti-globalisme en aanpakken van de elite.

Het worden dus spannende tijden, ik zit te wachten op nieuwe bewegingen die in de vrijvallende electorale gaten springen.

PS Bijgaand nog een andere visualisatie van het politieke landschap, wat complexer dan de eerste.

